



Handläggare:
Jeanette Wetterström, utredare
E-post: jeanette.wetterstrom@lul.se
Tele: 018-611 62 67

Kulturdepartementet

Remissyttrande angående utredningen Ny museipolitik

Landstinget i Uppsala län har beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Ny Museipolitik (SOU 2015:89).

Sammanfattande överväganden

Landstinget i Uppsala län är huvudman för stiftelsen Upplandsmuseet. Länsmuseum har en egen styrelse, vars ledamöter utses av landstingsfullmäktige. Landstinget fördelar samtliga regionala- samt statliga verksamhetsbidrag till museet genom kultursamverkansmodellen. Landstinget är även stiftare till Medicinhistoriska museet i Uppsala, tillsammans med Uppsala universitet och Medicinhistoriska föreningen. Landstinget fördelar regionalt verksamhetsbidrag till museet.

Landstinget instämmer i huvudsak med förslagen i betänkandet till *Ny museipolitik*. Dock är grundförutsättningen för landstingets hållning att författningsförslaget till en ny museilag, som även omfattar regionala museer, inte kommer att innebära lagkrav som medför kostnadsökningar för huvudmän på regional nivå. Detsamma gäller uppgifterna för den nya myndighet som föreslås.

Landstinget har synpunkter på förslaget om att lägga ned Riksutställningar för att finansiera den nya myndigheten för museifrågor.

Landstinget har även synpunkter på förslagets bäring på kultursamverkansmodellen.

Synpunkter på betänkandet

Landstinget finner att förslagen till ny museipolitik omfattar förslag på en helt ny reglering av museiområdet – en ny museilag (avsnitt 10.3). Lagen ska omfatta hela det allmänna museiväsendet (avsnitt 10.3.1), det vill säga alla offentligt styrda museer i Sverige. Förutom de statliga centralmuseerna omfattar lagen även samtliga regionala och kommunala museer. Förslagen inbegriper en helt ny uppföljande och granskande myndighet (avsnitt 10.5). Landstinget finner att betänkandets förslag medför en ökad byråkratisering på museiområdet, med en administrativ överbyggnad i syfte att stärka och målstyra ett organisatoriskt fält. Då syftet i detta fall är att främja demokratiska aspekter av museernas verksamheter ser landstinget något mer positivt på en ökad byråkratisering, även om en ökad byråkratisering på kulturområdet inte är att föredra i allmänhet.

Landstingets ledningskontor

Slottsgränd 2A | Box 602 | 751 25 Uppsala | tfn vx 018-611 00 00 | fax 018-611 60 10 | org nr 232100-0024

www.lul.se

Avsnitt 10.3 Slå fast museernas ställning i en lag

Även landstinget finner museiverksamheterna vara väsentliga kunskapsinstitutioner som inte ska detaljstyras.

Landstinget instämmer i förslaget att en museilag införs med syftet att slå fast museernas fria ställning i lag (10.3.1). Landstinget instämmer i syftet att skapa långsiktighet och stabilitet för museerna, samt att varken statliga eller kommunala museer ska kunna styras utifrån rent ideologiska utgångspunkter (avsnitt 10.3). Landstingets förutsättningar för att bejaka förslaget på museilag är att regleringen inte ska medföra lagkrav som kommer medföra kostnadsökningar för en regional huvudman.

Landstinget instämmer i det formulerade förslaget om de allmänna museernas ändamål (avsnitt 10.3.2), huvudmannens respekt för museernas fria ställning (10.3.3), liksom tillgänglighet och publik verksamhet (10.3.4).

Landstinget instämmer i att en huvudman för ett museum inom det allmänna museiväsendet inte ska få vidta åtgärder som syftar till att inskränka museets fria förmedling av kunskap och upplevelser (avsnitt 10.3.3). Landstinget noterar att bestämmelsen i 5 § i lagförslaget tar sikte på enskilda beslut om verksamhetens inriktning och utställningarnas innehåll (Författningskommentar, s 325). Landstinget vill betona vikten av betänkandets författningskommentar som säger att paragrafen inte ska ”hindra huvudmannen att på en övergripande nivå sätta upp mål, tilldela medel eller annars styra verksamheten på sedvanligt sätt.” (Författningskommentar, s. 325). Landstinget finner det väsentligt att lagrummet lämnar handlingsutrymme för en gängse verksamhetsstyrning, utan att det ska uppfattas som inskränkande i lagens mening.

Avsnitt 10.3.5 Kunskapsuppbyggnad av hög kvalitet

Kunskapsuppbyggnad

Landstinget instämmer i att museiväsendet ska bidra till forskningen. Upplandsmuseet är t.ex. ett länsmuseum med egen forskningsavdelning som bedriver egen forskning, vilket är fördelaktigt i en universitetsstad som Uppsala med goda samverkansmöjligheter med universiteten. Landstinget finner det dock bra att museers egen forskning inte ska regleras som ett lagkrav, utan finner skrivningen ”bidra till forskningen” fullt tillräcklig.

Kompetensförsörjning

Landstinget ställer sig kritisk till förslaget till skrivning i § 9. Det är visserligen bra att professionalism och kompetensförsörjning beaktas, men landstinget finner paragrafen överflödigt då arbetsmarknadens parter antas kunna reglera kompetensförsörjningen på egen hand. Professionalism inom institutionerna kan säkerligen hanteras av huvudmännen, styrelserna och institutionsledningarna utan inblandning av lagstiftaren. Begreppet ”hög kompetens” är vagt, då t.ex. ledningsfunktioner och andra professionella omdömen inom en institution kan rymma många olika dimensioner som avgör dess praktiska lämplighet. I den mån forskning produceras av institutionerna kommer dess bäring prövas av forskarsamhället enligt gängse tillvägagångssätt och behöver inte inblandning av lagstiftaren. Utställningars kvalitet och pedagogiska

insatser antas bedömas av ”fältet” av olika professioner, t.ex. kritiker och andra relevanta offentliga aktörers utlåtanden och bör inte lagstiftas om.

Landstinget instämmer i att statliga museer bör verka för att tillgängliggöras för hela landet (avsnitt 10.3.7) samt ser positivt på samverkansmöjligheter (10.3.8).

Avsnitt 10.5: Inrätta en ny myndighet för museifrågor

Landstinget har synpunkter ur ett regionalt perspektiv på förslaget om nedläggning av Riksställningar, för att finansiera den nya myndigheten.

Nedläggning av Riksställningar

Landstinget menar, att vid en nedläggning av Riksställningar till förmån för skapande av en ny myndighet, är det av vikt att den nya myndighetens verksamhet är av intresse och stödjer även den regionala/lokala nivån och inte bara samverkar med centralmuseerna.

Om Riksställningar läggs ned, är det likaså av vikt att den nya myndigheten inte bara får uppdrag gällande utveckling av museer och utställningsmediet, utan även kring samtida konst (alternativt annan myndighet får uppdraget). Det är av vikt att det även fortsättningsvis finns en nationell aktör med ansvar för den samtida konstens utveckling och spridning i landet. Det finns idag inte samtida konstmuseer över hela landet, det är viktigt att samtidskonstens utveckling bedrivs från nationellt håll bredare än med ett musealt/utställningsperspektiv. Något som även skulle gynna bild- och formkonsten i regionerna är om MU-avtalet stärks i den nya myndighetens roll.

Riksställningar arrangerar årligen återkommande samtidskonstdagar (s. 129). För regionala aktörer fungerar samtidskonstdagarna som en viktig mötesplats för ökad kunskap, fördjupade samtal, kontaktskapande aktiviteter och nätverkande. Det är önskvärt att det även fortsättningsvis arrangeras konferenser av detta slag årligen.

Samverkan

Landstinget ser positivt på ett särskilt statsbidrag för samverkan mellan t.ex. regionala museer.

Museistatistiken

När det gäller insamlandet av statistik på området, finner Landstinget att Myndigheten för kulturanalys bör även fortsättningsvis ha det övergripande ansvaret för museistatistiken. Det är myndighetens särskilda kompetens att som självständig analysmyndighet ansvara för merparten av den officiella statistiken inom kultur och fritid och utarbeta ifrån särintressen fristående analyser och rapporter på kulturområdet.

När det gäller regional nivå ingår landstingen och länmuseerna i kultursamverkansmodellen. Statens kulturråd hanterar statsbidragen till regionen i enlighet med statens fördelning till regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen. All regional återrapportering till Kulturrådet görs kvalitativt och kvantitativt med hjälp av Kulturdatan, där varje institution rapporterar in till regionen och regionen skickar datafiler vidare till Kulturrådet. Myndigheten för kulturanalys har även tillgång till databasen. I databasen hanteras alla regionala

verksamheters data: ekonomi, personal, besöksfrekvens mm. Landstinget betonar att det är väsentligt att inte splittra statistikansvaret på olika aktörer, då det i förlängningen blir ogörligt att rapportera all verksamhet till huvudmannen samt till särskilda myndigheter för särintressen.

Den nya myndighetens representation i Samverkansrådet

Landstinget har inga synpunkter på att den nya myndigheten föreslås ingå i Samverkansrådet.

Nytt statsbidrag

Landstinget ställer sig positiv till ett nytt statsbidrag, i det fall det även kommer att komma de regionala museerna till del.

För Landstinget i Uppsala län

Börje Wennberg
Landstingsstyrelsens ordförande

Kerstin Westholm
T.f. landstingsdirektör